

VNT - SANSEFORSØG

Læs kun jeres egne forsøgsbeskrivelser, forsøgspersonerne må nemlig ikke kende til eksperiment-vilkårene først. Gør alt klar, afprøv eventuelt forsøget på jer selv, inden I hiver en forsøgsperson ind. Skriv nu ned, hvad der sker, hvordan forsøgspersonen reagerer, hvad forsøgspersonen siger etc. Slut i gruppen af med at diskutere, hvad forsøget fortæller om vores sanser og hvordan et sådant forsøg kan bruges med forskellige målgrupper.

Forsøg 1 : *Materialer:* 1 drikkeglas, 1 kande, vand, et halstørklæde eller lignende.

Fyld vand i kanden. Bind tørklædet om forsøgspersonens ene øje. Bed nu forsøgspersonen om at hælde vand fra kanden op i glasset med strakte arme. Prøv så med det andet øje og lad til sidst personen prøve med begge øjne.

Prøv også at få forsøgspersonen til at sætte to blyanter sammen på samme vis.

Hvordan gik det? Hvornår er man bedst til at bedømme afstande?

Forsøg 2 : *Materialer:* Et tørklæde, en del plads...

Giv en forsøgsperson bind for øjnene. Før personen rundt på en lille tur rundt i lokalet med hænderne på ryggen. Tag bindet af og bed personen gentage turen nu uden bind for øjnene. Giv nu atter personen bind på og før igen personen rundt mellem træerne – denne gang må hun imidlertid føle på alt. Går det bedre med at gentage turen denne gang? Hvad betyder følesanser – for os, for handicappede?

Forsøg 3 : *Materialer:* Æble, kartoffel, løg, et tørklæde.

Skær små ens terninger ud af æble, rå, skrællet kartoffel og løg. De er meget ens i såvel konsistens som saftighed.

Bed forsøgspersonen om at holde sig helt til for næsen og bind tørklædet for øjnene, så hun absolut intet kan se.

Giv nu personen en terning i munden og bed hende om at sige, hvad det smager af. Fortsæt med de øvrige terninger.

Forsøg 4 : *Materialer:* Æble, pære, et tørklæde.

Skær små ens terninger ud af æble og pære.

Forsøgspersonen må ikke se frugten inden forsøget! Bind tørklædet for øjnene af forsøgspersonen, så hun absolut intet kan se. Hold et stykke pære under næsen på hende og et stykke æble i munden. Bed hende beskrive, hvad hun får at spise. Prøv også omvendt og eventuelt med andre fødevarer – eventuelt lån kartoffel fra forsøg 3...

Forsøg 5 : *Materialer:* Tørklæde, en dyb skål, vand, nogle stykke visse blade.

Bind tørklædet for forsøgspersonens øjne, så hun absolut intet kan se. Drej hende så 10 gange rundt mod venstre. Stop hurtigt og fjern så tørklædet. Bed hende om med det samme at gå fremad i lige linie. Betragt og skriv ned hvor (og hvordan) hun går.

Gentag første del af forsøget med en anden forsøgsperson. Betragt hans øjne lige efter tørklædet er blevet fjernet. Beskriv, hvor de søger hen.

Fyld vand i den dybe skål og smid blade i. Tag fat i hver side af skålen og drej den hurtigt en halv omgang. Betragt om vandet også drejer. Prøv herefter at dreje skålen langsomt rundt med en jævn bevægelse og stop den så brat. Hvad sker der så med vandet? Prøv at sammenligne med væsken inde i buegangene i vores indre ører, når vi laver forskellige typer bevægelser. Hvornår får man kvalme?

Forsøg 6 : *Materialer:* Tørklæde, vatpinde, køkkenrulle, opløsninger af surt, sødt, salt og bittert. Evt. vand til at skylle med.

Giv en forsøgsperson bind for øjnene og bed ham om at synke eller spytte et par gange (for at undgå spyt på tungen). Bed ham så om at tørre tungen af med et stykke køkkenrulle. Gør vatpindene spidse ved at nulre dem. Dyb forsigtigt spidsen af en ren vatpind ned i en af væskerne, så der lige akkurat kommer en lille dråbe med op. Lad vatpinden meget forsigtigt berøre forsøgspersonens tunge i følgende områder: Tungespids, siden foran, siden bagved, midten af tungen og allerbagerst. Bed forsøgspersonen fortælle, hvor væsken smages. Gentag forsøget med alle smagstyper. Skyld hyppigt med vand mellem smagsafprøvningsne.

Fremstil et kort over tungen, hvor det fremgår, hvor man kan smage henholdsvis surt, sødt, salt og bittert. Prøv at finde på forklaringer på, hvorfor det er sådan. Mange betvivler, at der eksisterer smagszoner, hvad siger I?

Forsøg 7 : *Materialer:* Et tørklæde, to nåle, et viskelæder, en lineal.

Given forsøgsperson bind for øjnene. Sæt nålene ned i viskelæderet med ca. 1,5 cm. afstand. Prik nu forsigtigt med begge nåle præcist samtidigt. Bed forsøgspersonen fortælle, hvor mange prik, hun mærker. Flyt nålene gradvist mod hinanden, til forsøgspersonen kun kan mærke et enkelt prik. Mål denne afstand mellem nålene. Hvorfor kan man med lille afstand kun mærke ét prik?

Prøv først på håndryggen og prøv så andre steder (fx skulder, ryg, læg, isse, ankel etc.). Er der forskel?

I må godt " snyde " forsøgspersonen ved en gang imellem kun at prikke med en enkelt nål, så forsøgspersonen rent faktisk ikke ved om der prikkes med en eller to nåle.

Forsøg 8 : *Materialer:* Et tørklæde, nogle ting med lugt, en del plads...

Find nogle ting med en distinkt lugt (ca. 5 ting). Lad forsøgspersonen (som har bind for øjnene) lugte til 2/3 af tingene. Læg nu alle tingene tilfældig op og lad forsøgspersonen (fortsat med bind for øjnene) lugte til dem og fortælle, hvilke af dem, hun også lugte til før.

Kan man huske fem dufte eller er det tingenes navne/associationer vi husker?

Prøv med en forsøgsperson at bede hende om først at snuse længe til en parfume og lav så forsøget som nævnt ovenfor. Hvordan bliver resultatet nu? Hvorfor?

Lav en "Lugte-rute", hvor I undersøger, om forsøgspersonerne kan finde gennem en rute ved hjælp af lugtesansen – tænk lidt kreativt. Når I har lavet en rute kan I for eksempel beskrive rute med ord overfor forsøgspersonen og med denne hjælp skal personen så finde vej!